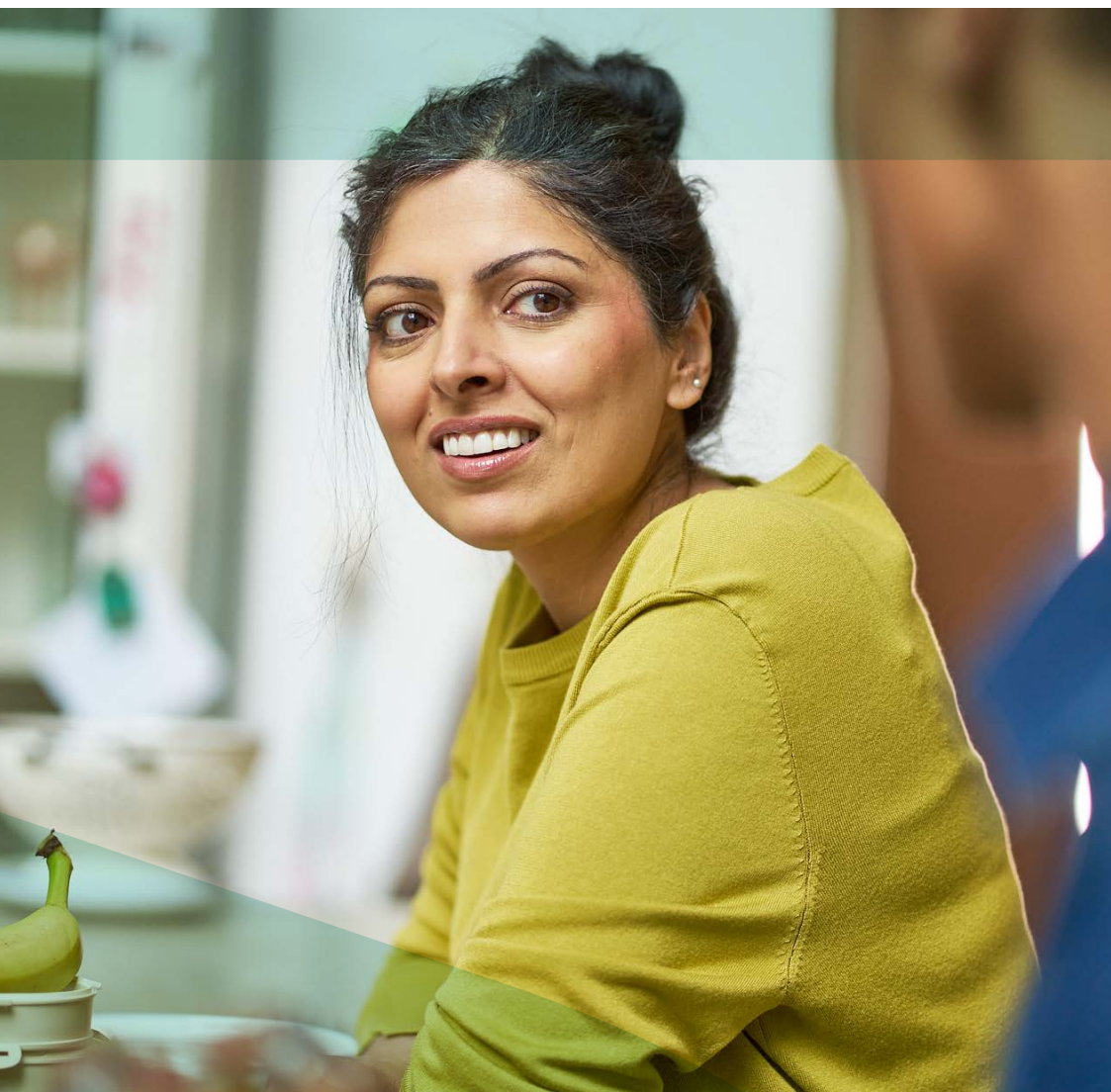

Endometriosechirurgie

Informatie voor patiënten en hun naasten

ZIEKENHUIS aan
de STROOM

Beste patiënt of naaste

In deze brochure vind je de belangrijkste informatie over endometriosechirurgie.

Hebben jij of je naasten nog vragen na het lezen van deze brochure? Schrijf ze dan op en neem ze mee naar je volgende afspraak. Je arts of verpleegkundige zal ze beantwoorden.

Vriendelijke groeten

Het team van de afdeling Gynaecologie

Erkenningsnummer 009: ZAS Cadix, ZAS Elisabeth, ZAS Hoog Beuken, ZAS Joostens, ZAS Middelheim, ZAS Palfijn, ZAS Paola (Kinderziekenhuis), ZAS UKJA (Universitaire Kinder- en Jeugdpsychiatrie Antwerpen), Erkenningsnummer 099: ZAS Augustinus, ZAS Sint-Jozef, ZAS Vincentius, Erkenningsnummer 098: ZAS PZ-Stuivenberg (Psychiatrisch Ziekenhuis), Erkenningsnummer 039: ZAS PVT Antwerpen (Psychiatrisch Verzorgingsziekenhuis) - Zijn ook deel van ZAS: ZAS Medisch Centrum Kaai 142, ZAS Polikliniek Hof ter Schelde, ZAS Polikliniek Regatta, ZAS Plantin, ZAS Magazijn Luchtbat, ZAS Magazijn Terbeke

Heb je een fout gezien in een brochure?
Meld het ons via zas.be/fout-in-brochure

Wat is endometriosechirurgie?	01
Hoe bereid je je voor op de operatie?	02
Hoe verloopt de operatie?	03
Kan endometriose terugkomen na de operatie?	04
Kinderwens na de operatie	05
Compliment, suggestie of klacht?	06
Contactgegevens	07

Wat is endometriosechirurgie?

Endometriosechirurgie verloopt via een kijkoperatie (ook laparoscopie genoemd). Je krijgt algemene verdoving. Vervolgens kijkt de arts met een camera in je buik via een klein gaatje van ongeveer 1 cm in je navel. Door 2 of 3 kleine gaatjes langs beide kanten van je navel, kan de arts werkinstrumenten gebruiken om te opereren. Je buik wordt gevuld met CO²-gas, zodat er meer ruimte is en alle organen zichtbaar zijn.

De endometrioseletsels worden verwijderd met een CO₂-laser of operatierobot. Een fijne straal verdampt de cellen zonder de omringende weefsels te kwetsen.

Met een kijkoperatie kan de arts naast endometriosecysten en endometrioseknobbels ook oppervlakkige endometrioseletsels zien. Als je endometriose hebt aan je darm en/of urinewegen, word je geopereerd door een team van een gynaecoloog en een darmchirurg of uroloog die allemaal kennis hebben over endometriosechirurgie.

Hoe bereid je je voor op de operatie?

02

Hormonale voorbereiding

De arts zal je medicatie voorschrijven om je cyclus te pauzeren voor de operatie. Zo is het eenvoudiger om de endometriose volledig te verwijderen en is er minder bloedverlies bij de ingreep.

Als hormonale voorbereiding krijg je een anticonceptiepil, minipil, vaginale ring of een hormoonremmend medicijn (GnRH-antagonist) tot aan de operatie.

Darmvoorbereiding

- **Bij uitgebreide endometriose aan de darm**

Bij een operatie met uitgebreide endometriose aan je darm, kan je darm worden geopend om de endometriose volledig te verwijderen. Het is dan belangrijk dat de darm volledig proper is op het moment van de operatie. De dag voor de operatie neem je een laxeremiddel in dat de darmen volledig reinigt. Je moet 4 dagen voor de operatie een dieet volgen met weinig vezels. Je krijgt een vezelarme dieetlijst die kan helpen bij het aangepaste dieet (4 dagen voor je operatie). Probeer genoeg te drinken (minstens 2 liter water per dag).

De dag voor je operatie (vanaf 7.30 uur) mag je enkele beschuiten eten met vetstof, gelei of honing. Je mag ook koffie, thee of plat water drinken.

- **Bij beperkte endometriose**

Bij beperkte endometriose is de voorgaande voorbereiding niet van toepassing. In dat geval krijg je net voor de operatie een klein lavement zodat je darm niet te vol is bij de kijkoperatie. Je darmen kunnen namelijk veel plaats innemen in je onderbuik.

Hoe verloopt de operatie?

Opname in het ziekenhuis

Het uur van opname wordt in de namiddag voor de operatie via telefoon of sms gemeld.

Op het patiëntenportaal 'Mijn ZAS' staat een preoperatieve vragenlijst. Vul die vragenlijst minstens een week voor de operatie in, zodat we alle nodige informatie hebben.

Je moet nuchter zijn vanaf middernacht, dus je mag dan niet meer eten, drinken of roken.

Je meldt je met je identiteitskaart aan via de inschrijvingskiosk op campus ZAS Augustinus. Daar krijg je een volgnummer waarmee je naar de opnamedienst gaat om je inschrijving te voltooien. De opnamedienst stuurt je door naar de juiste verpleegafdeling.

Bij een korte kijkoperatie kan je dezelfde dag nog naar huis. Bij een uitgebreidere operatie verblijf je meerdere dagen in het ziekenhuis om te herstellen. Afhankelijk van de resultaten van de onderzoeken geeft de arts een schatting van je opnameduur. Voor een goed herstel krijg je een afwezigheidsattest na de operatie. Je moet genoeg rusten. Afhankelijk van hoelang en hoe zwaar de operatie was, moet je op 1 tot 4 weken rekenen.

Nazorg

Sommige mensen zijn misselijk door de verdoving.

Tijdens de operatie werd er CO²-gas in je buik gebracht. Dat kan het middenrif irriteren en schouderpijn veroorzaken. Het gas wordt langzaam opgenomen door je lichaam en uitgedemd via de longen.

Voor de pijn mag je maximaal 4 keer per dag (om de 6 uur) 1 g Paracetamol® nemen. Na overleg met je arts kan je andere of extra pijnmedicatie nemen. Als je geen onderliggende maag- of nierproblemen hebt, kan je 600 mg Ibuprofen® nemen. Dat mag maximaal 3 keer per dag, om de 8 uur.

De wondjes aan je buik zijn bedekt met doucheverbanden. Laat die de eerste week zitten. Je mag douchen. Vervang de verbanden alleen als ze los of vuil zijn. Je moet 1 week na de operatie een controleafspraak bij de vroedvrouw inplannen om de nazorg te bespreken. Die kijkt dan na hoe je wondes genezen en verwijdert indien nodig je hechtingen.

De hechtingen mogen na een week ook door de huisarts verwijderd worden.

Je kan enkele dagen bloedverlies hebben.

Wacht een week met baden, zwemmen en seksuele gemeenschap of tot het bloedverlies en de gevoeligheid verdwenen is. Afhankelijk van de ingreep kan die beperking tot 6 weken na de ingreep duren.

De gynaecoloog bespreekt met je of verdere controle of behandeling nodig is.

Neem contact op met je gynaecoloog of huisarts bij:

- Ernstig bloedverlies (meer dan bij een normale menstruatie)
- Hevige buikpijn of pijn rond je nieren (aan de zijkant van de rug)
- Koorts

Kan endometriose terugkomen na de operatie?

Dat je nieuwe endometrioseletsels krijgt, is niet volledig uit te sluiten. Om de kans te verkleinen, is het belangrijk dat de endometriose zo volledig mogelijk wordt verwijderd. Als je geen kindwens hebt, neem je na de kijkoperatie best hormonale medicatie om de cyclus te onderdrukken. Dat kan met een anticonceptiepil, een minipil, een vaginale ring, een anticonceptiepleister of een hormoonspiraaltje.

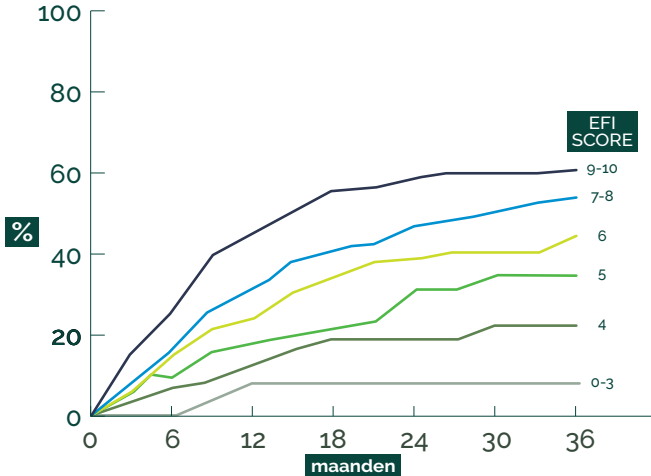
Bespreek met je arts wat voor jou de beste optie is.

Kinderwens na de operatie

Kinderwens na de operatie

Heb je een kindwens na de endometriose-operatie? Dan berekent de endometriosechirurg hoe hoog je zwangerschapskans is (Endometriosis Fertility Index). Met die score kan je met je gynaecoloog bespreken of je na de operatie natuurlijk zwanger probeert te worden of met een vruchtbaarheidsbehandeling.

Kans op spontane zwangerschap na een operatie voor endometriose

Y-as: Kans op levendgeboorte (%)

X-as: Maanden natuurlijk proberen zwanger te worden na de operatie

Compliment, suggestie of klacht?

De artsen en verpleegkundigen van de afdeling Gynaecologie willen je tijd op deze dienst zo aangenaam mogelijk maken.

Heb je vragen, opmerkingen of suggesties?

Meld ze aan je arts of verpleegkundige.

Of contacteer de Ombudsdienst:

**[www.zas.be/naar-het-ziekenhuis/
begeleiding-en-hulp/ombudsdienst](http://www.zas.be/naar-het-ziekenhuis/begeleiding-en-hulp/ombudsdienst)**

Wij zijn er om je te helpen.

Contactgegevens

07

Vroedvrouwen Endometriosecentrum:
endometriose@zas.be

Telefonisch bereikbaar via het secretariaat
Fertiliteitscentrum Antwerpen:

Weekdagen:

ZAS Augustinus
7.30 uur – 15 uur

03 443 35 49

Praktijk Sint-Jozefstraat
8.30 uur – 17 uur

03 281 82 02

Zaterdag:

Praktijk Sint-Jozefstraat
8 uur – 10 uur

03 281 82 02

Zondag:

ZAS Augustinus
9 uur – 10.30 uur

03 443 35 49

Spoedgevallen
ZAS Augustinus

03 443 39 00

Andere contactgegevens:

Darmchirurg
03 443 36 57

Uroloog
03 285 28 50

Psycholoog/Seksuoloog
03 443 35 49 of
03 281 82 02

Diëtist
03 443 35 49 of
03 281 82 02

Bekkenbodempkine
0485 71 17 18

Radiologie (MRI)
03 443 39 54

Pijnkliniek
03 443 39 43

Sociale dienst
03 443 37 90

Via www.fertiliteitscentrumantwerpen.be en www.zas.be/diensten/endometriosecentrum vind je nog meer informatie over endometriose, bijkomende ondersteuning en fertiliteitsbehandelingen.

ZIEKENHUIS aan de STROOM

Heb je een klacht? Contacteer ombudsdienst@zas.be